
ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ ХРОНІЧНИМ ХОЛЕЦИСТИТОМ З ГІПОМОТОРНОЮ ДИСКІНЕЗІЄЮ ЖОВЧОВИВІДНИХ ШЛЯХІВ У САНАТОРІЇ “СИНЯК”

Ротаєнко А.П., Міцо А.Ш., Горицька С.І., Марценяк В.В.

Науково-практичне об'єднання “Реабілітація”, МОЗ України; Санаторій “Синяк”; об'єднання “Закарпаткурорт”, м.Ужгород

У структурі захворюваності населення патологія органів травлення займає одне з перших місць, а серед захворювань гепатобіліарної системи хронічний безкам'яний холецистит [1, 3]. При

хронічному холециститі закономірний розвиток дискінезії, переважно гіпомоторного характеру. Незважаючи на довгу історію вивчення холециститів, на сьогодні актуальною задачею лишається

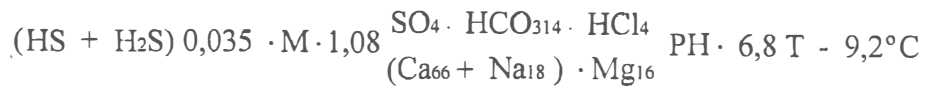
ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

пошук нових ефективних засобів лікування. У зв'язку з цим значно зростає роль санаторно-курортного лікування.

Нами вперше вивчена ефективність маломінералізованої слабосульфідної сульфатно-

кальцієвої натрієвої мінеральної води санаторію "Синяк".

Хімічна формула якої:

За фізичними властивостями мінеральна вода характеризується як безбарвна, прозора, на смак трохи гіркувата, із слабким запахом сірководню. Слаба мінералізація води та достатній вміст сульфатного аніону, особливо у сполученні з катіоном магнію, дає підставу припускати, що її прийом за певною методикою буде давати холеретичний і (або) холекінетичний ефекти, одночасно стимулюючи зовнішньосекреторну функцію підшлункової залози.

Проведено всебічне цілеспрямоване обстеження 326 хворих з діагнозом хронічного атрофічного гастриту. У 116 хворих перебіг основного захворювання був обтяжений супутнім хронічним безкам'яним холециститом з гіпомоторною дискінезією жовчовивідних шляхів у фазі ремісії захворювання (у роботі використано класифікацію холециститів по А.М.Ногаллеру з розподілом дискінезій жовчовивідних шляхів на гіпер- та гіпомоторні). У це дослідження включені хворі з гіпотонічно-гіпомоторним типом дискінезії жовчних шляхів, що зустрічаються найчастіше.

Всі хворі одержали курсове лікування мінеральною водою Синяцького родовища, свердл. № 17. Крім того, у 28 хворих з супутнім хронічним холециститом проведені так звані "гострі" клінічні спостереження. Ці дослідження здійснювали таким чином: для одержання жовчі, її пузирної порції, крім сірчаної кислоти магnezії, частини хворих призначали 200-250 мл мінеральної води Синяцького родовища температурою 42-45°C. Порівнювали ефект скорочення жовчного міхура в залежності від дозування і температурного режиму. З цією ж метою проводили ультразвукове дослідження. Визначення об'єму жовчного міхура при УЗД проводили через 15, 30, 45 і 60 хвилин після прийому мінеральної води в кількості 200-250 мл і температурою 45°C. Об'єм жовчного міхура розраховували за допомогою оригінальної методики методом суми циліндрів [2]. 116 хворим при поступленні в санаторій проведено дуоденальне зондування (у частини хворих за уругвайською методикою), в ході якого особливу увагу приділяли вимірюванню латентного часу, об'єму порції "В" та часу її виділення. У хворих при "гострих" спостереженнях ці дані клінічних обстежень співставляли з результатами динаміки

ультразвукового дослідження. Ультразвукове дослідження проводили для виміру об'єму жовчного міхура та дігностички захворювань гепатобіліарної системи і жовчовидільних шляхів.

Одержані при "гострих" спостереженнях результати дозволили визначити оптимальний температурний режим та дозування, при яких спостерігався максимальний холекінетичний ефект.

Курсове лікування мінеральною водою Синяцького родовища хворим із супутнім хронічним холециститом з гіпомоторною дискінезією жовчовивідних шляхів проводили при 45°C. Воду призначали на фоні дієти № 5 за Повзнером, невеликими ковтками, за 30 хвилин до їди. Курс лікування 24 дні.

При аналізі ефективності курсу бальнеотерапії особливу увагу приділяли динаміці больового синдрому в ділянці правого підребр'я. Останній у 26 хворих відрізнявся значною інтенсивністю і домінував в клінічній симптоматиці захворювання. Біль був постійний, без добових коливань і не був пов'язаний з прийомом їжі. В процесі курсового лікування мінеральною водою Синяцького родовища було успішно досягнуто зменшення больового синдрому у всіх хворих, причому у більшості пацієнтів (97,6%) вже на 5,9 ± 0,12-у добу від початку лікування. При об'єктивному обстеженні відмічалась стабільна позитивна динаміка з боку "міхурних" симптомів і болючості в правому підребр'ї.

Проте, незважаючи на позитивну динаміку больового синдрому, основними клінічними проявами були диспепсичні розлади, які відзначались великою варіабільністю. Основними з них були нудота, відрижка повітрям, знижений апетит, гіркота у роті. Під впливом курсової терапії диспепсичні розлади проходили в середньому на 7-8-у добу. У переважній більшості хворих покращав апетит, зникли нудота, гіркота в роті, відрижка. Усунення диспепсичного синдрому сприяло істотному впливу на подальший перебіг хвороби: пацієнти перестали скаржитись на абдомінальний дискомфорт, внаслідок чого покращилось їхнє самопочуття, а регрес больової симптоматики сприяв зменшенню психічних та неврастенічних проявів захворювання.

Динаміка багатомоментного дуоденального зондування у хворих в процесі бальнеотерапії з використанням мінеральної води Синяцького родовища

Показник	p	До лікування	Після лікування	Норма
I фаза:				
час виділення жовчі, хв.	0,01	21,6±0,7	17,5±0,9	
об'єм жовчі, мл	0,05	23,4±1,2	18,8±1,4	14-16
II фаза:				
Час, хв.	0,05	2,3±0,4	3,6±0,5	3-4
III фаза:				
час виділення жовчі, хв.	0,05	1,6±0,2	1,5±1,2	3-4
об'єм жовчі, мл	0,001	1,5±0,015	3,2±0,24	3-4
IV фаза:				
час виділення жовчі, хв.	0,001	51,7±2,3	39,8±1,4	20-30
об'єм жовчі, мл	0,05	74,9±4,6	56,25±4,5	25-45
V фаза:				
час виділення жовчі, хв.	0,05	24,7±1,2	22,8±0,7	
об'єм жовчі, мл	0,05	27,6±1,8	32,2±1,3	

Зменшення або зникнення больового синдрому та диспепсичних проявів в деякій мірі пов'язано з організацією регулярного правильного дієтичного харчування хворих. Але головним визначним фактором купірування вищеописаних клінічних ознак хронічного холециститу з гіпокінезією жовчовивідних шляхів є, на наш погляд, сприятлива динаміка моторно-евакуаторної функції жовчного міхура. Це підтверджувалось і позитивними результатами ультразвукового дослідження в динаміці.

Із таблиці 1 видно, що сприятлива позитивна динаміка клінічних проявів супроводжується тенденцією до покращення початково порушених показників ультразвукового дослідження, що також підтверджується регресом гіпомоторних явищ, який особливо наочно проявився зменшенням латентно-

го часу ($p < 0,05$) та об'ємом жовчного міхура на 18,6% від початкової величини (за даними УЗД).

Початково порушена концентраційно-скорочувальна функція жовчного міхура також стабілізувалась. Дані ультразвукового динамічного дослідження відповідали результатам багатомоментного дуоденального зондування (таблиця 1).

Таким чином, "гострі" клінічні спостереження та курсовий прийом мінеральної води Синяцького родовища показали її хорошу ефективність при лікуванні хворих із захворюваннями гепатобіліарного тракту. Бальнеотерапія мінеральною водою Синяцького родовища привела до регресу клінічних симптомів захворювання і поліпшенню концентраційно-скорочувальної спроможності жовчного міхура.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галкин В.А., Линденбрaten Л.Д., Логинов А.С. Распознавание и лечение холецистита.- М., 1972.-С. 184-186.
2. Пиманов С.И. //Здравоохр. Белоруссии. - 1987.- №5.-С. 12-15.
3. Таточенко К.В., Степаїнова А.В.//Вестн. Хир.-1988.-№1.-С.36-39.
4. Чайковська Т.В., Ротаєнко А.П., Міцо А.Ш., Горицька С.І. Можливості використання бальнеологічних факторів курорту «Синяк» в лікуванні патології жовчовидільної системи. Матеріали національного конгресу фізіотерапевтів і курортологів України. Фізичні чинники в медичній реабілітації.-Хмельник, 1988. С. 142.
5. Ротаєнко А.П., Міцо А.Ш., Горицька С.І., Чайковська Т.В. Використання курортних факторів санаторію «Синяк» у лікуванні хворих з хронічним холециститом та дискінезіями жовчних шляхів. Науковий вісник Ужгородського університету.-Серія Медицина. Випуск №6, 1998.С. 152-153.

РЕЗЮМЕ

Лечение больных хроническим холециститом с гипомоторной дискинезией желчевыводящих путей в санатории “Синяк”

Ротаенко А.П., Мицо А.Ш., Горицкая С.И., Марценяк В.В.

Авторами проводились острые клинические наблюдения и курсовой прием минеральной воды Синяцкого месторождения с хорошим эффектом при лечении больных с заболеваниями гепатобилиарной системы.

SUMMARY

Treatment of patients with chronic cholecystitis and hypomotor dyskinesia of bile passages in the sanatorium “Sinyak”

Rotayenko A.P., Mitso A.Sh., Goritska S.I., Martsenyak V.V.

Results of clinical experiments and course treatment by mineral water of Sinyak deposit are discussed. A good therapeutic effect of mineral water intake was revealed in patients with diseases of hepatobiliar system.